

בס"ד. טבלת-סיכום לקו"ש חלק ט"ז, משפטים ג' – ריב"ז ור"מ, הגנב והנגנב

1	אָמַר ר' יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי	למה מביא ריב"ז לפני ר"מ, בפרט שבמקורות מובא ר"מ קודם?	1. בכתוב מתחיל עם חמשה, משמע בפשטות שלפי פש"מ עיקר הקנס הוא חמשה, ונמצא שריב"ז, שאומר שעיקר הקנס הוא חמשה, קרוב יותר לפש"מ ולכן מקדימו. אלא שלפי"ז קשה למה צריכים ר"מ, וראה לקמן שורה 7. 2. גם, לפי המובא להלן שורה 8, שריב"ז מדבר על הגנב ור"מ על הנגנב, מקדים רש"י ריב"ז שזה הוא הסדר, מחייבים את הגנב לשלם, ואח"ז מקבל הנגנב את התשלומין
2	חֵס הַמְּקוֹם עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל בְּרִיּוֹת	למה צריכים הקדמה זו?	ע"פ המובא להלן 4-5, יש פה בזיון קטן, ויש לשאול למה מורידין כ"כ מהקנס, וע"ז אומר שזה הרחמנות שיש להקב"ה על כבודן של בריות ולכן מקיל בקנסו.
3	בְּרִיּוֹת	למה אומר "בריות" ולא "גנב" כבתנחומא?	כדלהלן 4, שמדובר על גנב שכבר הובא לב"ד, ונתחייב ארבע, ובטח התחרט ועשה תשובה, ולכן אין מפה ראי' לגנב אמיתי.
4	שׁוֹר שֶׁהוֹלֵךְ בְּרִגְלָיו . . . מְשַׁלֵּם חֲמִשָּׁה,	לכאור' חילוק זה נמצא כבר בזמן הגניבה, ולמה משלם ד' וה' רק בטבחו ומכרו?	לפי שבזמן הגניבה אין אדם רואהו. ורק כשמגיע לב"ד וצריכים לדון על ד' וה' נודע הדבר שגנב שה, ומזה הבזיון (ולכן אי"ז בזיון כ"כ, כנ"ל 2).
5	שֶׁה . . . מְשַׁלֵּם אַרְבָּעָה הוֹאֵל וְנִתְפָּזָה בּוֹ.	בשעת הגניבה אין אדם רואהו, ואיזה בזיון יש?	כנ"ל, הבזיון רק מתחיל כשנודע בב"ד.
6	למה מזכיר שמו של ר' יוחנן בן זכאי?	למה מזכיר שמו של ר' יוחנן בן זכאי?	1. זה שריב"ז מדבר מצד הגנב (להלן 8), מתאים לשיטתו בענין גנב וגזלן, שמסתכל על חומר העוולה של הגנב "עשה עין של מטה כאילו אינו רואה וכו'". ולפי"ז גם מתאים שעיקר הקנס הוא חמשה (כנ"ל 1) מתאים לחומר העוולה שחסר אצלו אמונה בה'. 2. בזה שריב"ז או' שבשה משלם ארבעה מחמת כבוד הבריות (כנ"ל 2), שואל התלמיד ממולח איך אפ"ל שכבוד הבריות נוגע כ"כ, ע"ז מביא שמו של ריב"ז שכבוד הבריות הי' כ"כ חביב אצלו, עד ש"לא הקדימו אדם שלום מעולם".
7	אָמַר רַבִּי מְאִיר	למה צריכים ב' טעמים?	בטעם ריב"ז (כנ"ל 1) קשה, אם עיקר הקנס הוא חמשה, למה מורידין לו במקום בזיון, מה מגיע לנגנב מזה שהי' להגנב בזיון? ולכן מביא טעם ר"מ שמלכתחלה לא מגיע לנגנב יותר מארבעה.
8	אָמַר רַבִּי מְאִיר (ולא ר' מאיר אומר)	משמע שאינם מחולקים, ולכאור' יש להם ב' הסברות שונות, וגם לריב"ז עיקר הקנס – חמשה, ולר"מ עיקר הקנס – ארבעה?	לצדדין קתני ואינם מחולקים: ריב"ז מדבר על העוולה של הגנב, שעיקר הקנס הוא חמשה, ר"מ מדבר מצד הנגנב, שעיקר הקנס על העוול שנעשה לו הוא ארבעה. (ולכן מקדים רש"י ריב"ז לפני ר"מ, ראה לעיל שורה 1)
9	בֹּא וּרְאֵה כִּמָּה גָּדוֹל כְּחָה שֶׁל מְלֹאכָה שׁוֹר שֶׁבִטְלוּ מִמְּלֹאכְתּוֹ חֲמִשָּׁה, שֶׁה שֶׁלָּא בִטְלוּ מִמְּלֹאכְתּוֹ אַרְבָּעָה	למה צריכים ההקדמה "בא וראה כמה גדול", ומהו החידוש בזה?	ע"ד הפשט, ההיזק (מניעת הריווח) שנגרם ע"י ביטול מלאכה של השור (או השה) כבר נכלל בתשלומי הקרן (ע"ד "שבתו יתן"), ויש לשאול על מה משלם פעם החמישי? ע"ז או' ר"מ שזה שבעל השור בטל מענין המלאכה חייבים לשלם, וזהו החידוש של הקדמה זו שאף שאין פה מניעת הריווח אלא ביטול מלאכה, אעפ"כ קונסים אותו
10	למה מזכיר שמו של ר' מאיר?	למה מזכיר שמו של ר' מאיר?	1. זה שר"מ מדבר מצד הנגנב (כנ"ל 8), מתאים לשיטתו בענין גנב וגזלן, שמסתכל על הכבוד שמקבל הנגנב, "זימן את בני העיר". ולפי"ז גם מתאים שלר"מ עיקר הקנס הוא ארבעה לפי שסו"ס קיבל הנגנב כבוד, ואפשר להקל קצת בקנס. 2. בזה שר"מ או' שבשור משלם חמשה מחמת הביטול מלאכה (כנ"ל 9), שואל התלמיד ממולח סו"ס הרי זמן עבודת השור הוא מועט ביותר, וגם רוב שוורים טבוחים אינם שייכים למלאכה, ע"ז מביא שמו של ר"מ שסובר דחיישינן למיעוטא.